

Stručni rad

VRT JE POSTAO NAŠA UČIONICA

Sandra Rusec Belaj, magistrica profesorica specijalne i
rehabilitacijske pedagogike
Osnovna škola Ljubo Šercer, Kočevje

Sažetak

Uvijek se naglašava veliki značaj iskustvenog i praktičnog učenja za rad učenika. Na ovaj način oni najviše nauče i zapamte. U našoj školi zalažemo se za uključivanje učenika u razne aktivnosti kroz čiju provedbu stječu korisna znanja za budućnost. Mnogo vremena posvećujemo i brizi o školskom vrtu. Vrt je sjajno mjesto u kojem se događaju mnoge promjene. Posjećuju ga razne životinje i kukci koji mogu donijeti koristi ili štetu. Jesen je razdoblje u kojem mi, vrtlari, sa zadovoljstvom ubiremo plodove svog rada u vrtu. Vrtlarstvo se kao spektar značajnih aktivnosti već neko vrijeme provodi u našoj školi. Organiziramo prirodoslovni dan koji provodimo u školskom vrtu i obavljamo sve potrebne jesenske radove pred nadolazeću zimu. Ovom danu učenici se uvijek jako vesele jer znaju da ih čekaju ugodni zadaci u vrtu. Osim tih aktivnosti, uvijek pripremimo nešto ukusno za jesti. Vrlo često pozovemo i gospođe iz Udruge seoskih žena da nam se pridruže, tako da nam njihove mudrosti o načinima na koje trebamo brinuti o vrtu dodatno obogate dan.

Ključne riječi: vrt, iskustveno učenje, prirodoslovni dan, praktični rad

1. Uvod

Pokušajte zamisliti cvijeće prepuno tajanstvene paučine na kojoj svjetlucaju kapi jutarnje rose, tihe glasove još usnulih vrabaca, glasno graktanje vrana koje se prepiru i gladnih čvoraka, koji neumorno traže bobice grozdova skrivene iza velikih zelenih listova? Sve to možemo pronaći u vrtu naše osnovne škole. Predajem u školi s prilagođenim i posebnim programom. U ovaj program uključeni su učenici s lakšim, umjerenim, težim i teškim intelektualnim teškoćama. Pojedinci s intelektualnim teškoćama usvajaju nove vještine i koncepte sporije od svojih vršnjaka. Potrebna im je dodatna podrška u obrazovanju kako bi mogli zaživjeti kao samostalne osobe [1]. Kod iskustvenog učenja važno je da učenik stekne cjelovito osobno iskustvo. Iskustveno učenje predstavlja oblik učenja koji neposredno iskustvo povezuje u neraskidivu cjelinu [2]. Iskustvo koje učenik stekne kroz rad ima veliki značaj. Razvijaju se njegove istraživačke sposobnosti, jer sudjeluje u procesu i testira ih. Učiteljeva je zadaća poticati, usmjeravati i prilagođavati situaciju učenja sposobnostima i predznanju učenika [3]. Različite metode rada također utječu na bolju motivaciju za obavljanje aktivnosti [4]. Vrt je iskustveni prostor u kojem učenici imaju priliku upoznati različite biljke i usjeve, te usvojiti znanja o značaju procesa u prirodi i procesa proizvodnje hrane. Spoznaju koliko je truda potrebno uložiti u uzgoj organske hrane i kakav je "pravi" okus hrane koja se dobiva na ovakav način.

2. Početak prirodoslovnog dana

Budući da u školi imamo učenike s različitim sposobnostima, najprije ih moramo podijeliti u skupine i zadati im zadatke koji za njih neće biti prezahtjevni. Planiranje rada zahtijeva promišljanje i savjetovanje s razrednicima učenika jer se jedino tako može pripremiti kvalitetan program rada. Za manje sposobne učenike dobro je pripremiti nekoliko dodatnih ideja za provedbu aktivnosti jer se često zasite ili ne mogu obaviti aktivnosti do kraja pa će različitost aktivnosti značajno olakšati rad i obogatiti program. S obzirom na to da neki učenici trebaju stalno vodstvo odnosno usmjeravanje i pomoć, poželjno je da im pomogne što više učitelja. Kada su učenici podijeljeni u skupine, rad može početi. Najmlađi učenici bili su zaduženi za berbu jabuka, jer u školskom dvorištu imamo dva jabučna stabla. Tijekom berbe naučili su da postoje određene boje jabuke te što trebaju učiniti s trulim jabukama i kako ih mogu pravedno podijeliti s ostalim učenicima. Nakon što su pokupili sve jabuke sa zemlje, otišli su u učionicu i pogledali priču o Malom mišu i crvenoj jabuci. Koristeći različite boje, obojili su i velike jabuke izrezane od stiropora, koje sada krasi ogradu ispred škole. Budući da je učenicima ostalo još malo vremena, ispod starog školskog stabla jabuke posadili su lukovice tulipana. Tijekom sadnje ponovili su svoje znanje o godišnjim dobima i utvrdili da će se tulipani pojaviti na proljeće. Najviše posla imali su najstariji učenici, ali su ga obavili vrlo brzo. Posao im je išao od ruke jer su međusobno surađivali odnosno pomagali jedni drugima. Jako su se veselili druženju s učenicima iz cijele škole, jer najviše vremena provedu u razredu a nakon nastave im ne ostane vremena za druženje. Najprije su uredili vrt u kojem su ubrali posljednje usjeve. Pokupili su ono što je već bilo suho i odnijeli na hrpu, dok je druga skupina još uređivala kompostišta. Zatim su prekopali zemlju te ju prorahlili motikama. Spoznali su da moraju biti oprezni pri korištenju vrtnog alata te da se završio životni ciklus određenih biljaka. Neke od

njih su trajnice, tako da njihovi gomolji, lukovice i rizomi sigurno prezimljuju, te ponovno niču u proljeće. Stoga je potrebno planirati sadnju u vrtu. Očistili su i prorahlili nasad jagoda, obrezali višegodišnje vrtno cvijeće. Druga skupina učenika je uz pomoć učitelja rastrgala kompostište i prosijala dosta dobre humusne zemlje. Ta prosijana zemlja odnesena je do visokih greda, a ekipa koja je bila zadužena za ovaj dio vrta dodala je zemlju na obrezano mirisno bilje. Uklonili su vrtno strašilo Micu jer će tijekom zime dobiti novi izgled. Nakon završetka radova u vrtu, pospremili su vrtnu kućicu (šupu). Sada je sav vrtni alat čist i na svom mjestu te se vrlo brzo može pronaći. Skupina djevojčica brala je mirisno i začinsko bilje s grede. Pobrinule su se za pravilno sušenje. Zahvaljujući ovoj aktivnosti, imat će mogućnost pripreme čajeva od vrtnog bilja, pri čemu će od određenog mirisnog bilja praviti i slane kupke te prirodne sapune. Skupina koja je vodila brigu o nasadu malina i ribizla zasadila je među visokim gredama i budleju koja će u vrt privući još više leptira i drugih kukaca. Kukci su oprašivači, jer nose pelud i tako osiguravaju nastanak plodova. U našem školskom dvorištu imaju priliku boraviti i kukci kojima su učenici tijekom nastave tehnike i tehnologije napravili hotel za kukce. Druga skupina učenika pobrinula se o cvjetnim koritima. Škola je bila ukrašena cvijećem na prozorskim policama (klupčicama). Sve cvijeće učenici su presadili i odnijeli u učionice, gdje će ga negovati kako bi se na proljeće biljke opet postavile na prozorske police. U školskoj kuhinji također su se odvijale vrlo zanimljive aktivnosti. S obzirom na to da je u jesen potrebno pripremiti zimnicu, u kuhinji je marljivo radila još jedna skupina učenika. Zahvaljujući tome, dobili smo mogućnost ubrati plodove iz našeg vrta kako bismo i zimi mogli uživati u izvrsnom okusu povrća. U kuhinji su učenici napravili sok od grožđa dobivenog od vinove loze iz našeg vrta. Ovo je bila prva veća ovogodišnja berba. Mrkvu, grašak i grah spremili su u plastične vrećice i pohranili u zamrzivač. Određenu količinu namirnica ubacili su u lonac i skuhalo ukusnu povrtnu juhu te ispekli kolač za marljive radnike u vrtu. Uz izvrsnu juhu napravili su naravno i desert, voćni kolač, koji su na kraju prirodoslovnog dana ponudili svima koji su vrijedno radili.

3. Zaključak

Provedbom prirodoslovnog dana željeli smo učenicima dokazati odnosno naučiti ih da je pri uzgoju usjeva u vrtu potrebno uložiti mnogo truda i ljubavi jer će jedino tako ubirati plodove svog rada. Onaj tko zasije biljke u vrtu, zasije i ljubav. Osim toga, željeli smo ih motivirati za rad, tako da su morali biti aktivni tijekom obavljanja praktičnih aktivnosti. S obzirom na to da se učenici često žale da su umorni od pisanja, ovaj prirodoslovni dan bio je izvrsna prilika za aktivnije bavljenje radom u vrtu. Prije svega, cilj nam je bio da učenici steknu nova životna iskustva koja će im koristiti u budućnosti.

4. LITERATURA

[1.] AAIDD (2013). *Definition of Intellectual Disability*. Washington: American Association on Intellectual and Developmental Disabilities. Dostupno na: <http://aaidd.org/intellectual-disability/definition#.W0xqndIzZPb> [Pristupljeno 15.10.2022.].

[2.] Marentič Požarnik, B. (2003). Psihologija učenje in pouka. Ljubljana: DZS

[3.] Rutar Ilc, Z. (2004). Učnocijni pristop: ovira ali spodbuda za konstruktivistični način poučevanja. V: B. Marentič Požarnik (ur.), *Konstruktivizem v šoli in izobraževanje učiteljev*. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete.

[4.] Strmčnik, F. (1/2003). Didaktične paradigme, koncepti in strategije. *Sodobna pedagogika*, br. 1, str. 80-93.